

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Årsberetning 2015

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse ble opprettet 22.03.55 av daværende Ringerikes Sparebank, for å forvalte pensjonsordningen for ansatte og pensjonister, herunder forestå utbetalinger til pensjonistene. Ringerikes Sparebank fusjonerte 01.07.10 med Gran Sparebank og Sparebanken Jevnaker Lunner, under navnet SpareBank 1 Ringerike Hadeland (banken).

Pensjonskassen omfatter medlemmer fra tidligere Ringerikes Sparebank. Pensjonsordningen er ytelsesbasert, og dekker alders-, uføre- og etterlattepensjon. Pensjonsnivået er 70 %, med utgangspunkt i beregnet folketrygd før levealderjustering. Ordningen ble lukket med virkning fra 01.01.10. De ansatte på dette tidspunkt fikk valg mellom å fortsette i opprinnelig ordning eller gå over i nyopprettet innskuddsordning. I henhold til ordningens bestemmelser er løpende pensjoner til og med 2014 årlig regulert med samme sats som økningen i folketrygdens grunnbeløp. Fra og med 2015 reguleres pensjonene årlig etter nærmere regler med minimum økningen i konsumprisindeksen, dog maksimalt med økningen i folketrygdens grunnbeløp.

Pensjonskassen har ingen ansatte. Det er inngått avtale med Gabler AS om full administrasjon av virksomheten, herunder daglig ledelse, ansvarshavende aktuar, regnskapsføring, finansrapportering og forsikringsteknisk administrasjon. Virksomheten drives fra Oslo. Eiendelene forvaltes av Pensjonskassens styre. Virksomheten anses ikke å ha direkte påvirkning på det ytre miljø.

Da Pensjonskassen ikke har ansatte, er det ikke iverksatt tiltak for å fremme likestilling. Av styrets fem medlemmer er det to kvinner.

Årsregnskapet er ført etter gjeldende regler og forskrifter for pensjonskasser. Eiendeler og gjeld er beregnet og verdsatt ut fra disse bestemmelsene. Pensjonskassers regnskap er fordelt på forsikringsfond (teknisk resultat, kollektivportefølje) og egenkapital (ikke-teknisk resultat, selskapsportefølje). Hvert av de ulike elementer i resultatet skal fordeles for seg.

Etter avsetninger i henhold til regelverket ble totalresultat etter skatt 2,3 mill. kroner (4,2 mill. i 2014). Årsregnskapet gir et rettviseende bilde av Pensjonskassens resultat og finansielle stilling. Forutsetningene for fortsatt drift er til stede.

Ved utgangen av 2015 var det 50 (55) aktive medlemmer, 42 (38) alderspensjonister, 5 (6) ektefellepensjonister og 3 (3) uførepensjonister i Pensjonskassen. Aktive kan ta ut alderspensjon helt eller delvis fra fylte 62 år.

Styrets arbeid

Ved utløpet av 2015 hadde styret følgende sammensetning:

Oppnevnt av banken:	Kjell Baug, styreleder; styremedlem uten tilknytning til banken Unn Teslo (nestleder) og Helge Anton Hagelsteen Vik, styremedlemmer Varamedlemmer: Bjørn Rune Rindal, Beate Heieren Hundhammer, Fredrik Skarstein
Valgt av og blant medlemmene:	Dag Engen, med Knut Olberg som personlig varamedlem Anne Lise Vidnes, med Johan Fredrik Norstrøm som personlig varamedlem

Det er avholdt seks styremøter i 2015. Kapitalforvaltningen er blant de faste tema i alle ordinære styremøter, i tillegg til kvartalsregnskap og driftsforhold. Internkontroll følges opp bl.a. gjennom daglig leders årlige rapportering til styret og revisors bekreftelse til denne. Etter styrets oppfatning har Pensjonskassen tilfredsstillende internkontroll.

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Risikostyring

Styret har stilt rammer og krav for de viktigste risikoforhold, og etablert løpende rapportering. Risikostyringen, herunder investeringsstrategi, er fastlagt med utgangspunkt i at det ikke skal oppstå tap på medlemmenes opptjente rettigheter.

Resultatutviklingen følges gjennom året. Det utarbeides kvartalsregnskap, basert på markedsverdier og fullt forsikringsteknisk oppgjør. Pensjonskassen benytter beregningsgrunnlaget K2013 i sine tariffer, og er fullt oppreservert for dette. Grunnlaget reduserer risiko knyttet til allment økende levealder. Styret har for øvrig vedtatt forsikringsstrategi, og følger forholdet mellom forsikringstariffer og avsetninger løpende. Det tegnet katastrofereassurans for å redusere risikoen for store avsetninger som følge av enkelthendelser.

Pensjonskassen er eksponert for markedsrisiko. Dette omfatter risiko for fall i aksjemarkeder, renteoppgang eller endret kredittprising som gir kurstap på obligasjoner, og endringer i valutakurser. Risikostyringen omfatter bl.a. grenser for eksponering mot de enkelte aktivaklasser og for tapspotensial i forhold til bufferkapital i stresstest, som også omfatter forsikringsrisiko. Styret følger avkastningen og bufferkapitalsituasjonen gjennom etablert rapportering. Pensjonskassen rapporterer stresstester til Finanstilsynet hvert halvår på fastlagt skjema, slik alle pensjonskasser er pålagt, og ligger innenfor de grenser for bufferkapitalutnyttelse som anvendes i tilsynsarbeidet.

Eiendelene er investert i verdipapirfond og lignende. Dette anses å gi en god reell risiko-spredning, slik at konsekvensen av at én enkelt motpart ikke oppfyller sine forpliktelser vil være begrenset. Rentebærende plasseringer i fremmed valuta er sikret mot endringer i valutakurser. Likviditetsstyringen tar utgangspunkt i at pensjonsutbetalinger har høyeste prioritet, og at likvide plasseringer minst skal kunne dekke et halvt års antatte utbetalinger. Likviditetsstrategien vurderes årlig, og anses å fungere tilfredsstillende.

Styret har stilt relevante krav til tjenesteleverandørene som ledd i styringen av operasjonell risiko. Dette følges opp gjennom rapportering, bl.a. om internkontroll, samt gjennomgang av utvalgte områder ved behov.

Kapitalforvaltning

Rentenivået har falt videre også i 2015. Dette øker utfordringene med å oppnå en avkastning i overkant av grunnlagsrenten, dvs. pliktig rente til premiereserven, slik at overskudd kan tilføres forsikringskontrakten.

For å oppnå høyere avkastning over tid er eiendelene fordelt på forskjellige aktivaklasser og markeder, og Pensjonskassen tar markedsrisiko i denne forbindelse. Dette medfører at resultatet av forvaltningen kan svinge betydelig fra periode til periode. Styret fastlegger investeringsstrategi med normer og grenser for investeringene innenfor den enkelte aktivaklasse, og øvrige rammevilkår inkludert rapporteringsopplegg. Strategien er tilpasset forskrift for kapitalforvaltning, og vurderes minst én gang årlig.

Oslo Børs steg 5,9 % i 2015. Verdensindeksen for aksjer steg 0,2 % i lokal valuta, og 17,6 % målt i norske kroner. Pensjonskassens globale aksjer er ikke valutasikret. Aksjer og eiendom bidro til en verdijustert avkastning på investeringene på 4,4 % (10,2 %). Dette er noe høyere enn grunnlagsrenten.

Det er felles forvaltning av kollektiv- og selskapsporteføljene. Tabellen under viser fordelingen av kapitalforvaltningens eiendeler pr. 31.12.15, basert på markedsverdi.

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Aktivaklasse	Mill. kroner	Andel	Strategisk portefølje
Norske aksjer	8,1	5 %	5 %
Internasjonale aksjer – utviklede markeder	28,0	17 %	17 %
Internasjonale aksjer – fremvoksende markeder	5,0	3 %	3 %
Pengemarked og bankinnskudd	9,7	6 %	5 %
Norske obligasjoner - Investment Grade	41,5	25 %	25 %
Norske obligasjoner – High Yield	8,3	5 %	5 %
Internasjonale obligasjoner	50,0	30 %	30 %
Eiendom	14,8	9 %	10 %
Total	165,4	100 %	100 %

Utvikling i resultat og finansiell stilling

Pensjonskassens tariffer er tilpasset forsikringsteknisk risiko og løpende driftskostnader. Normalt er avkastning fra kapitalforvaltningen ut over grunnlagsrenten av størst betydning for resultatutviklingen. Renteresultatet ble 0,7 mill. (4,6 mill.) etter belastning av garantert rente på 3,9 mill. og overføring til kursreguleringsfond med 2,4 mill.

Netto risikoresultat ble 0,6 mill. (1,9 mill.). Halvparten avsettes til risikoutjevningssfond. Kostnadsresultatet ble 0,2 mill. (0,3 mill.). Selskapspremiene utgjorde samlet 1,1 mill. (1,8 mill.).

Fra rente- og risikoresultatene overføres 0,7 mill. til tilleggsavsetninger, 0,1 mill. til premiefond og 0,2 mill. til pensjonistenes overskuddsfond i henhold til regelverket. Teknisk resultat ble derved 1,6 mill. (3,1 mill.).

Ikke-teknisk resultat, som består av selskapsporteføljens netto avkastning, ble 0,7 mill. (1,1 mill.). Regnskapsmessig totalresultat ble 2,3 mill. (4,2 mill.), som disponeres med 0,3 mill. til risikoutjevningssfond og 2,0 mill. til egenkapital.

Banken har skutt inn 12,0 mill. kroner i egenkapital, og bokført egenkapital er 16,7 mill. I tillegg har Pensjonskassen bufferfond bestående av 4,5 mill. i tilleggsavsetninger, 12,0 mill. i kursreguleringsfond og 3,0 mill. i risikoutjevningssfond. Samlet risikokapital økte i 2015 med 17 % til 36,2 mill., mens forvaltningskapitalen økte med 4 % til 165,6 mill. Kapitaldekningen ved utgangen av 2015 var 16,6 % (16,1 %). Lovbestemt minimum er 8 %.

Det er ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for Pensjonskassens resultat og stilling etter regnskapsårets avslutning. Etter styrets vurdering er Pensjonskassens finansielle stilling og styringen med virksomheten tilfredsstillende.

Hønefoss, 14. mars 2016

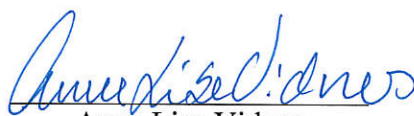
I styret for Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

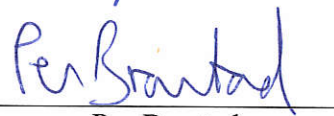

Kjell Baug
styreleder

Helge Anton
Hagelsteen Vik

Dag Engen

Unn Teslo

Anne Lise Vidnes

Per Brastad
daglig leder

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Resultatregnskap

TEKNISK REGNSKAP		Note	2015	2014
<i>(Beløp i hele tusen)</i>				
1.	Premieinntekter			
1.1	Forfalte premier, brutto	15,22	9 062	10 307
1.2	- Avgitte gjenforsikringspremie	16	-23	-30
	Sum premieinntekter for egen regning		9 039	10 277
2.	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2	Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1 883	3 129
2.3	Netto driftsinntekt fra eiendom		0	0
2.4	Verdiendring på investeringer		2 470	4 929
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		2 581	5 253
	Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	10	6 934	13 310
5.	Pensjoner mv			
5.1	Utbetalte pensjoner mv.			
5.1.1	Brutto	18	-3 843	-3 379
5.3	Overføring av premiereserve og tilleggsavsetninger til andre forsikringselskaper/pensjonsforetak	17	-933	-32
	Sum pensjoner mv		-4 776	-3 411
6.	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontrakts fastsatte forpliktelser			
6.1	Endring i premiereserve			
6.1.1	Til (fra) premiereserve, brutto	13	-4 181	-4 812
6.2	Endring i tilleggsavsetninger	13	-704	-466
6.3	Endring i kursreguleringsfond	13	-2 362	-4 941
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	13	-480	-506
	Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontrakts fastsatte forpliktelser		-7 727	-10 726
8.	Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktfastsatte forpliktelser			
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet		0	-4 085
8.2	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	20	-309	-946
8.3	Annen tilordning av overskudd			
	Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktfastsatte forpliktelser		-309	-5 030
9.	Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1	Forvaltningskostnader	19	-246	-208
	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring)			
9.2		19,23	-1 275	-1 162
	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-1 521	-1 370
11.	Resultat av teknisk regnskap		1 640	3 050

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Resultatregnskap

IKKE TEKNISK REGNSKAP <i>(Beløp i hele tusen)</i>	Note	2015	2014
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		188	273
12.4 Verdiendring på investeringer		247	431
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		258	459
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	10	692	1 163
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader	19	-25	-18
14.2 Andre kostnader		0	0
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-25	-18
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		667	1 144
16. Resultat før skattekostnad		2 307	4 195
17. Skattekostnad	21	-0	0
18. Resultat før andre resultatkomponenter		2 307	4 195
20. TOTALRESULTAT		2 307	4 195
Overført fra/til risikoutjevningfond	20	-309	-946
Utbytte på egenkapital	20	0	-500
Overført til egenkapital	20	-1 997	-2 749
SUM OVERFØRT		-2 307	-4 195

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Balanse pr. 31.12.2015

EIENDELER

EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN

(Beløp i hele tusen)

Note 31.12.2015 31.12.2014

2. Investeringer

2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)

2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

2.4.3 Utlån og fordringer og bankinnskudd

Sum investeringer

2,4,5 5 612 4 818

2,4,5 10 472 9 440

3,4,5 546 1 024

16 631 15 282

3. Fordringer

3.2 Andre fordringer

Sum fordringer

6 191 80

191 80

SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN

16 821 15 362

EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN

6. Investeringer i kollektivporteføljen

6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)

6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

6.4.3 Utlån og fordringer og bankinnskudd

Sum investeringer i kollektivporteføljen

2,4,5 50 206 45 191

2,4,5 93 684 88 545

3,5 4 886 9 604

148 776 143 339

SUM EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN

148 776 143 339

SUM EIENDELER

165 597 158 702

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Balanse pr. 31.12.2015

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER <i>(Beløp i hele tusen)</i>	Note	31.12.2015	31.12.2014
10. Innskutt egenkapital			
10.1 Annen innskutt egenkapital	8,9	12 000	12 000
Sum innskutt egenkapital		12 000	12 000
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond	9	2 964	2 655
11.2 Annen opptjent egenkapital	8,9	4 714	2 716
Sum opptjent egenkapital		7 677	5 371
13. Forsikringsforpliktelser - kontraktfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve	11,12,13	106 805	102 624
13.2 Tilleggsavsetninger	13	4 521	3 816
13.3 Kursreguleringsfond	13	11 953	9 591
13.4 Erstatningsavsetninger	13	837	837
13.5 Premiefond og innskuddsfond	13,14	21 522	21 665
13.6 Pensjonistenes overskuddsfond	13	174	2 151
Sum forsikringsforpliktelser - kontrakts fastsatte forpliktelser		145 812	140 685
16. Forpliktelser			
16.3 Andre forpliktelser	7	108	646
Sum forpliktelser		108	646
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		165 597	158 702

Hønefoss, 14. mars 2016

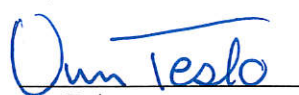
Kjell Baug
Styreleder

Helge Anton Hagelsteen Vik

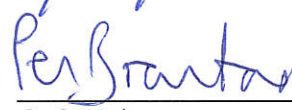
Dag Engen

Unn Teslo

Anne Lise Vidnes

Per Brastad
Daglig leder

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

EGENKAPITALOPPSTILLING

Egenkapital <i>(Beløp i hele tusen)</i>	2015	2014
Innskutt egenkapital 01.01	12 000	12 000
Innbetalt i året	0	0
Innskutt egenkapital 31.12	12 000	12 000
Annen opptjent egenkapital 01.01	2 716	-33
Tilført egenkapital/resultat belastet ved disponering	1 997	2 749
Annet opptjent egenkapital 31.12	4 714	2 716
Risikoutjevningfond 01.01	2 655	1 709
Disponert til/fra overskudd risikoresultat	309	946
Risikoutjevningfond 31.12	2 964	2 655

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

KONTANTSTRØMOPPSTILLING <i>(Beløp i hele tusen)</i>	2015	2014
Kontantstrøm fra egenkapital		
Innskutt kapital	0	0
Netto kontantstrøm fra egenkapital	<u>0</u>	<u>0</u>
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalte premie	6 153	8 546
Utbetalte pensjoner	-3 843	-3 379
Overførsel til andre forsikringsordninger	-933	-32
Overførsel fra andre forsikringsordninger	0	0
Årets forsikringsrelaterte kostnader, inkl. reassuransse & forvalterkostnad sel	-1 568	-1 418
Utbetalt utbytte på egenkapital	0	-500
Endringer i debitorer/kreditorer	-649	573
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-0	0
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	<u>-841</u>	<u>3 790</u>
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto finansinntekter	4 910	9 113
Endring i opptjente renter	0	210
Netto investert i aksjer/aksjefond	-3 059	-7 479
Netto investert i rentepapirer/rentefond	-6 206	-3 518
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	<u>-4 355</u>	<u>-1 673</u>
Netto kontantstrøm for perioden	-5 196	2 118
Likviditetsbeholdning 1.1.	10 627	8 510
Likviditetsbeholdning 31.12.	<u>5 432</u>	<u>10 627</u>

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Noter 2015

(Beløp i hele tusen)

NOTE 1 - PRINSIPPNOTE

Regnskapet er avlagt i samsvar med norsk regnskapslov og grunnleggende regnskapsskikk i Norge, samt satt opp i henhold til gjeldende forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak.

Finansielle eiendeler

§ 3-3 i gjeldende forskrift om årsregnskap for forsikringsselskaper spesifiserer at finansielle instrumenter skal måles og innregnes i samsvar med IAS 39. I overensstemmelse med IAS 39 - Finansielle instrumenter: Innregning og måling, klassifiseres finansielle eiendeler i bl.a. følgende kategorier:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet
- Investeringer i datterselskap som måles til virkelig verdi ved bruk av egenkapitalmetoden
- Investeringer som holdes til forfall
- Utlån og fordringer

I følgende avsnitt blir regnskapsprinsipper for disse kategoriene beskrevet nærmere.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

En finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet er en finansiell eiendel som enten:

1. Er klassifisert som holdt for omsetning eller,
2. Ved førstegangsinnregning er øremerket av pensjonskassen til virkelig verdi over resultatet

Med mindre en finansiell eiendel er et derivat stiller IAS 39.9a visse krav for å kunne klassifisere en finansiell eiendel som holdt for omsetning ("trading"). Pensjonskassen har vurdert dette slik at dagens handel med verdipapirer ikke utgjør "trading" slik IAS39.9a definerer begrepet.

IAS 39.9b åpner for regnskapsføring av en finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet dersom den finansielle eiendel når den førstegangsinnregnes øremerkes av foretaket til virkelig verdi over resultatet ("fair value option"). I overgangsregler til ny årsregnskapsforskrift er det gitt mulighet for retrospektiv anvendelse av virkelig verdi opsjonen.

I forbindelse med implementering av endringene i årsregnskapsforskriften har pensjonskassen vurdert anvendbarheten av virkelig verdi-opsjonen. Pensjonskassen ønsker å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet i samsvar med virkelig verdi-opsjonen dersom det ikke ved innregning er besluttet noe annet. IAS 39.9b angir vilkårene for anvendelse av virkelig verdi-opsjonen. Det sentrale grunnlag for anvendelse av virkelig verdi-opsjonen er at en gruppe finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser eller begge deler forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at inntjeningen vurderes etter samme prinsipp. Dette må også være i samsvar med en dokumentert kapitalforvaltningsstrategi og at informasjon internt og mellom nøkkelpersoner gis på dette grunnlag.

Pensjonskassen har utarbeidet en kapitalforvaltningsstrategi i samsvar med kravene i kapitalforvaltningsforskriften. Porteføljen av verdipapirer forvaltes i samsvar med denne strategien og rapportering skjer til virkelig verdi gjennom rapportering av verdjustert avkastning. Videre rapporteres jevnlig porteføljens utvikling målt mot rammeverket for bufferkapital. Internt skjer den løpende oppfølging av verdipapirplasseringer basert på utvikling i virkelig verdi og det er her et nært samarbeid mellom ledelsen og styret. I regnskapsføringen av finansielle eiendeler er det dermed lagt til grunn at vilkårene for anvendelse av virkelig verdi-opsjonen er til stede. Investeringene er i tråd med forskriften klassifisert i hovedgruppene hold til forfall og hold for omsetning. Dette innebærer at børsnoterte aksjer, aksjefond, obligasjonsfond samt en rekke andre finansielle eiendeler regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Dette representerer i begrenset grad en endring fra tidligere praksis da finansielle eiendeler som børsnoterte aksjer, aksjefond og obligasjonsfond også før endringene i gjeldende årsregnskapsforskrift ble regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Forvaltning av kunde- og selskapsporteføljen

Pensjonskassens eiendeler og avkastning på disse, fordeles prosentvis etter en algoritme som omfatter pensjonskassens egenkapital (selskapsporteføljen) og de forsikringstekniske avsetninger (kundeporteføljen) før årsoppgjørdisposisjoner.

Eiendeler ved utgangen av periode fordeles prosentvis etter en algoritme som omfatter pensjonskassens egenkapital (selskapsporteføljen) og de forsikringstekniske avsetninger (kundeporteføljen) etter årsoppgjørdisposisjoner.

Forsikringsmessige forpliktelser

Premiereserve

Premiereserve er kontantverdien av totale pensjonsforpliktelser med fradrag for kontantverdien av fremtidige premier regnet etter lineær premie- og reserveberegning. Ved beregning av premiereserve er benyttet dødelighetsgrunnlaget K2013. Administrasjonsreserven er bygget opp i tråd med gjeldende forskrifter og utgjør 3 % av premiereserven. Premiereserven er beregnet med en grunnlagsrente på 4,0 % frem til 01.01.04, deretter 3 % til 01.01.12, 2,5 % til 01.01.15, og 2,0 % deretter.

Erstatningsavsetning

Erstatningsavsetning er avsetning som skal dekke forpliktelser knyttet til forventede, ikke-meldte, erstatningstilfeller som er inntruffet innen regnskapsårets slutt.

Tilleggsavsetninger

Pensjonskassen har anledning til å foreta tilleggsavsetninger for å sikre soliditeten. Tilleggsavsetninger kan normalt utgjøre inntil 12 % av premiereserven, og kan benyttes til dekning av fremtidig negativt finansresultat i forhold til pensjonskassens grunnlagsrente og visse typer endringer i det actuarielle grunnlaget.

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Noter 2015

(Beløp i hele tusen)

Kursreguleringsfond

Årets endringer i urealiserte verdier knyttet til investeringer vurdert til virkelig verdi i kundeporteføljen avsettes til kursreguleringsfond og inngår således ikke i årets resultat. Dersom virkelig verdi av eiendelene i kundeporteføljen viser en akkumulert netto mindreverdi kostnadsføres dette tapet.

Premiefond

Premiefondet er innbetalt/opptjente midler som kan benyttes til dekning av fremtidig premie og sikring av regulerings tillegg til pensjoner. Fondet blir tilført 2 % årlig rente.

Risikoutjevningfond

Dersom risikoresultatet er positivt, kan inntil 50 % av dette avsettes til risikoutjevningfondet. Dette fondet kan i senere år benyttes til dekning av negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet klassifiseres under selskapsporteføljen. Bevegelser i risikoutjevningfondet føres over resultatregnskapet. Risikoutjevningfondet klassifiseres som egenkapital og innregnes og måles i samsvar med forsikringslovens kapittel 9 med tilhørende forskrift.

Valutaomregning av transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Markedsverdi for finansielle eiendeler og pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs.

Premieinntekter

Bruttopremier inntektsføres med de beløp som forfaller i året. Avgitt gjenforsikring fremkommer som egen linje i resultatregnskapet. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet.

Netto inntekter fra investeringer

Netto inntekter fra investeringer inneholder både realiserte poster og urealiserte verdiendringer. Netto inntekter fra investeringer fordeles mellom investeringer i kollektivporteføljen og investeringer i selskapsporteføljen i forhold til gjennomsnittlig forvaltet kapital gjennom året.

Erstatningsytelser og forsikringstilfeller

Erstatningsytelser kostnadsføres med forfalte beløp. Ved dødsfall avsettes fulle premiereserver for nye barne- og ektefellepensjoner. Ved uførehendelser avsettes det etter karenperiodens utløp fulle premiereserver for å dekke uførepensjon og premiefritak for alderspensjon, ektefelle- og barnepensjoner. For uførehendelser som kan ha oppstått og hvor karenperioden ikke er avløpt, avsettes periodens opptjente risikopremie for uførepensjoner som IBNR (inntrufne, ikke rapporterte uføretilfeller).

Regnskapsmessig behandling av flytting

Overføring av premiereserve ved flytting føres for mottatte reserver som premieinntekter og som pensjoner m.v. for avgitte reserver. Resultatføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. Flyttebeløpet inkluderer også andel av tilleggsavsetning, kursreserver og årets resultat.

Skatt

Skattekostnadene i resultatregnskapet består av alminnelig inntektsskatt og formuesskatt.

Skattekostnad knyttet til alminnelig inntektsskatt består av betalbar skatt og årets endring i balanseført utsatt skatt/skattfordel. Utsatt skattfordel balanseføres dersom fremtidig skattepliktig inntekt sannsynliggjør en utnyttelse. Formuesskatt beregnes av skattemessig netto formue fastsatt i henhold til skatteloven kapittel 4. Skattesats for formuesskatt er 0,3 %.

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Noter 2015

(Beløp i hele tusen)

NOTE 2 - FINANSIELLE EINDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTAT

Aksjer og andeler

Andeler i eiendomsfond

	Antall	Kostpris	Markeds-verdi	Mer/mindre-verdi
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	25	14 621	14 667	46
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	253 862		148	0
Sum andeler i eiendomsfond		14 769	14 815	46

Andeler i aksjefond

	Antall	Kostpris	Markeds-verdi	Mer/mindre-verdi
KLP AksjeGlobal Indeks I	5 639	10 991	14 436	3 445
KLP AksjeNorge Indeks	1 664	2 602	3 140	538
DI Norske Aksjer Institusjon 2	2 403	3 858	4 938	1 080
Sum andeler i aksjefond, norske		17 451	22 513	5 063
Egerton Eq. Fund I NOK	80 281	8 008	13 536	5 528
Aberdeen Global EM Eq Fund G2	71 336	5 000	4 954	-46
Sum andeler i aksjefond, internasjonale		13 008	18 490	5 482

SUM Aksjer og andeler		45 228	55 818	10 590
------------------------------	--	---------------	---------------	---------------

Andel Kollektivportefølje 50 206

Andel Selskapsportefølje 5 612

SUM PK 55 818

Aksjefond er bokført og verdsatt til markedspris.

Risikoprofil aksjer

Pensjonskassen har gjennom året hatt aksjeeksponering gjennom totalt ni forskjellige aksjefond. Fem av aksjefondene har sin eksponering i utlandet, mens fire er eksponert mot det norske aksjemarkedet. Samlet aksjeeksponering har variert gjennom året. Høyeste andel av total portefølje ved månedsslutt var 29,2 % pr 31.07.15, og laveste 24,8 % pr. 31.12.15. Aksjeinvesteringene er bredt diversifisert.

Obligasjoner og andre investeringer med fast avkastning

Andeler i obligasjons- og rentefond

	Antall	Kostpris	Markeds-verdi	Mer/mindre-verdi	Påløpte renter
DnB NOR Likviditet 20 (IV)	426	4 252	4 305	53	0
Sum andeler i rentefond		4 252	4 305	53	0
Nordea Obligasjon II	2	2	2	0	0
Nordea Likviditet OMF	13 638	13 306	13 312	6	0
Holberg OMF	141 609	14 108	14 116	8	0
Holberg Kreditt	81 524	8 304	8 297	-8	0
DNB OMF	14 300	14 274	14 115	-159	0
Sum andeler i obligasjonsfond, norske		49 995	49 841	-153	0
PIMCO Global Investment Grade	157 757	18 412	19 835	1 422	0
BlueBay IG Euro Agg. Inst. NOK	17 933	18 834	20 097	1 264	0
Templeton Global Bond Fund	1 023 165	10 108	10 078	-30	0
Sum andeler i obligasjonsfond, internasjonale		47 354	50 010	2 656	0

SUM Obligasjoner og andre investeringer med fast avkastning		101 601	104 157	2 556	0
--	--	----------------	----------------	--------------	----------

Andel Kollektivportefølje 93 684

Andel Selskapsportefølje 10 472

SUM PK 104 157

Rentefond og obligasjoner er verdsatt til markedspris.

NOTE 3 - UTLÅN OG FORDRINGER

Bankinnskudd 5 432

Sum utlån og fordringer 5 432

Andel Kollektivportefølje 4 886

Andel Selskapsportefølje 546

SUM PK 5 432

Pr. 31.12 utgjorde bundne midler på skattetrekkkontoen TNOK 99.

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Noter 2015

(Beløp i hele tusen)

NOTE 4 - HIERARKIET, FINANSIELLE INSTRUMENTER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTAT

	Nivå 1 Børsnoterte priser	Nivå 2 Observerbar input	Nivå 3 Ikke observerbar input	Balanseført verdi per 31.12
Aksjer og andeler	0	41 004	14 815	55 818
Obligasjoner	0	104 157	0	104 157
Bank	0	5 432	0	5 432
Derivater	0	0	0	0
Totalt	0	150 592	14 815	165 407

NOTE 5 - FINANSIELL RISIKO

Finansiell risiko

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer og rentebærende verdipapirer. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond. Den finansielle risikoen omfatter markeds-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko. Gjeldende investeringsstrategi setter rammer for den løpende risikotagningen.

Markedsrisiko

Pensjonskassens største risiko ansees å være markedsrisiko, dvs. risikoen for fall i eiendelenes verdier. Markedsrisikoen knyttet til pensjonskassens investeringer estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivklassene samvarierer. Forholdet mellom markedsrisiko og bufferkapital følges løpende, og uttrykkes gjennom måltallet "risikokapitalutnyttelse". Det er etablert et "trafikklys"-system som angir toleransegrenser i form av grønt, gult og rødt lys med tilhørende tiltak. Pr. 31.12.2015 er risikokapitalutnyttelsen 93 % i stresstest I, noe som anses som en tilfredstillende risikosituasjon.

Renterisiko

Pensjonskassen har ved utgangen av 2015 investeringer i rentebærende papirer på MNOK 104,2. Pensjonskassen hadde en moderat renterisiko ved utgangen av året. Markedsverdivektet durasjon er på 2,84 år. Porteføljeverdien vil falle med ca MNOK 2,92 ved et parallellt skift i rentekurven på +1%. Verdien vil stige tilsvarende ved et rentefall.

Kredittrisiko

Pensjonskassens kredittrisiko ansees som moderat. Kredittrisikoen styres gjennom rammer for største engasjement og rating. Pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor "investment grade". Premie for pensjonsordningen innbetales forskuddsvis eller dekkes fra premiefondet, slik at pensjonskassens kredittrisiko mot foretaket den er opprettet for anses å være liten.

Valutarisiko

Alle plasseringer i utenlandske rentefond valutasikres. Det er investert i to fond gjennom valutasikrede NOK-klasser. Utenlandske aksjeplasseringer valutasikres normalt sett ikke. Pensjonskassens netto tilgodehavende i norske kroner skal til enhver tid minst motsvare 70% av de forsikringstekniske avsetninger. Pensjonskassen er pr. 31.12.2015 eksponert for valutarisiko gjennom sine utenlandske aksjeinvesteringer, som utgjør 19,9% av forvaltningskapitalen.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen i pensjonskassen vurderes som lav, da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene ansees å være tilstrekkelig likvide. Pensjonskassen har i tråd med gjeldende forskrift utarbeidet en egen likviditetsstrategi.

NOTE 6 - FORDRINGER

	2015	2014
Premiefordringer	0	0
Fordringer på forvalter	191	0
Andre fordringer	0	80
Sum fordringer	191	80

NOTE 7 - AVSETNING FOR FORPLIKTELSER

	2015	2014
Forfalte, ikke betalte pensjoner og utløsningsbeløp	0	0
Skyldig offentlige avgifter	99	84
Gjeld til forvalter	9	0
Gjeld til andre	0	563
Sum avsetning for forpliktelser	108	646

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Noter 2015

(Beløp i hele tusen)

NOTE 8 - KAPITALDEKNING

Risikokategori:	2015			2014		
	Balanse	Ureal. gevinst	Vektet balanse	Balanse	Ureal. gevinst	Vektet
Obligasjons- og rentefond 10%	41 543	14	4 153	0	0	0
Obligasjons- og rentefond og bankinnskudd 20%	9 738	53	1 937	70 870	3	14 173
Obligasjons- og rentefond 50%	30 176	1 234	14 471	31 558	2 330	14 614
Aksjefond, obligasjons- og rentefond og fordringer	84 141	12 013	72 128	56 273	8 097	48 176
Sum	165 597	13 313	92 689	158 702	10 430	76 964
Sum vektet beløp utenom balansen	0	0	0	0	0	0
Sum	165 597	13 313	92 689	0	0	0
Innskutt kjernekapital			12 000			12 000
Opptjent egenkapital			4 714			2 716
Evigvarende ansvarlig lån			0			0
Fradrag urealisert verdi selskapsportefølje			-1 322			-1 005
Fradrag for ansvarlig kapital i andre selskap			0			0
Kjernekapital			15 392			13 711
Kapitalbehov			15 392			6 810
Kapitaldekning			16,61 %			16,11 %
Overskudd av ansvarlig kapital			7 977			6 902

Bufferkapitalutnyttelsen pr 31.12.2015 var 93 % i stresstest I og 66 % i stresstest II.

NOTE 9 - SOLVENSARGIN

	2015	2014
Netto ansvarlig kapital	15 392	13 711
50% av risikoutjevningssfond	1 482	1 327
50% av tilleggsavsetning	2 260	1 908
Sum annen solvensmarginkapital	3 742	3 236
Solvensmarginkapital	19 134	16 947
Minstekrav til solvensmargin	5 247	5 198
Samlet solvensmarginkapital i % av solvensmarginkrav	365 %	326 %

NOTE 10 - KAPITALAVKASTNING

Kapitalavkastning på kollektivporteføljen

	2015	2014	2013	2012	2011
Verdijustert avkastning	4,4 %	10,2 %	8,6 %	8,0 %	3,9 %
Bokført avkastning	2,9 %	6,4 %	5,4 %	7,9 %	8,1 %

Kapitalavkastning på selskapsporteføljen

	2015	2014	2013	2012	2011
Verdijustert avkastning	4,4 %	10,2 %	8,6 %	8,0 %	3,9 %
Bokført avkastning	4,4 %	10,2 %	8,6 %	8,0 %	3,9 %

Da pensjonskassen har felles forvaltning vil verdijustert avkastning være like for kollektiv og selskap

NOTE 11 - BESKRIVELSE AV PENSJONSORDNINGENE

Pensjonskassen forvalter lukket tjenstepensjonsordning for tidligere ansatte i Ringerikes Sparebank, som har fusjonert med andre banker og nå heter SpareBank1 Ringerike Hadeland.

Medlemmene i pensjonsordningen fordeler seg pr 31.12.15 på:

	Antall
Aktive	50
Uføre pensjonister	3
Øvrige pensjonsmottagere	47

Pensjonsordningen er ytelsesbasert med alderspensjonsnivå 70 % basert på beregnet folketrygd før levealdersjustering, og omfatter ytelser ved uførhet samt etter nærmere regler etterlatteytelser til ektefelle, registrert partner, samboer og barn. Pensjonene er til og med 2014 regulert årlig med samme sats som folketrygdens grunnbeløp. Fra og med 2015 reguleres pensjonene årlig etter nærmere regler minimum med økningen i konsumprisindeksen, dog maksimalt med økningen i folketrygdens grunnbeløp.

Pensjonsordningen er ytelsesbasert uten investeringsvalg. Medlemmene betaler ikke tilskudd.

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Noter 2015

(Beløp i hele tusen)

NOTE 12 - VIRKNINGEN AV ENDRINGER I FORUTSETNINGER I PENSJONSORDNINGEN

Effekten av en umiddelbar 25 prosent økning i uførehyppigheten vil med dagens bestand innebære en belastning på 0,199 millioner kroner på årets risikoresultat. Effekten av en permanent økning på 15 prosent i uførehyppigheten vil være en økning i premiereserven på 0,471 millioner kroner. Tilsvarende vil en permanent 10 prosent reduksjon i dødeligheten med dagens bestand innebære en økning i premiereserven på 2,628 millioner kroner.

NOTE 13 - ENDRINGER I FORSIKRINGSMESSIGE FORPLIKTELSE

	Premie- reserve	Tilleggs- avsetning	Kursreg. fond	Erstatnings- avsetninger	Premiefond	POF
1. Inngående balanse	102 624	3 816	9 591	837	21 665	2 151
2. Resultatføre endringer i forsikringsforpliktelse						
2.1. Netto resultatførte avsetninger	4 181	704	2 362		2 631	-2 151
2.2. Overskudd på avkastningsresultatet						
2.3. Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene					135	174
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	4 181	704	2 362	-	2 766	-1 976
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse						
3.1. Overføringer mellom fond						
3.2. Overføringer til/fra selskapet					-2 909	
Sum ikke resultatførte endringer i	0	0	0	0	-2 909	-
4. Utgående balanse	106 805	4 521	11 953	837	21 522	174

NOTE 14 - PREMIEFOND

	2015	2014	2013	2012
Premiefond 01.01.	21 665	19 064	16 879	13 779
Innbetalt til premiefond	6 153	8 546	6 376	8 865
Overført fra andre ordninger	0	0	0	0
Overført til andre ordninger	0	0	0	0
Belastet premie	-9 062	-10 355	-6 231	-9 111
Fordring premie	0	0	0	0
Premieristorno	0	48	74	
Tilført ved AAP	37	0	0	0
Garantert rente	433	453	417	334
Overført fra POF	2 161	1 030	39	0
Overskuddsdisponering	135	2 880	1 509	3 012
Premiefond 31.12.	21 522	21 665	19 064	16 879

Premiefondet per 31.12 utgjør 238 % av årets premie på 9.062.

NOTE 15 - SPESIFIKASJON AV PREMIEINNTEKTER

	2015	2014
Brutto forsikringsteknisk premie	6 404	7 004
Administrasjonspremie	1 527	1 508
Premie for rentegaranti	1 066	1 733
Premie for fortjenesteelement	64	63
Sum forfalt premie	9 062	10 307

NOTE 16 - GJENFORSIKRING

Det er tegnet katastrofereassurans med Catlin Insurance Company (UK) Ltd. Gjeldende vilkår medfører i korte trekk at en hendelse som rammer minst to medlemmer kan gi erstatning på inntil 20 mill. kroner ut over en egenandel på 3 mill. Bokført premie for 2015 er TNOK 23.

1

NOTE 17 - OVERFØRINGER TIL ANDRE PENSJONSINNRETNINGER

	2015	2014
Overført premiereserve til andre	932	32
Overført tilleggsavsetninger til andre	1	0
Sum overført til andre	933	32

Fraflytting gjelder 1 personer

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Noter 2015

(Beløp i hele tusen)

NOTE 18 - SPESIFIKASJON AV UTBETALTE PENSJONER

	2015	2014
Alderspensjoner	3 275	2 670
Etterlattepensjoner	403	534
Uførepensjoner	165	171
Sum pensjoner	3 843	3 379

NOTE 19 - FORVALTNINGS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2015	2014
Kundeportefølje		
Honorar og omkostninger verdipapirer	246	208
Honorar administrasjon og daglig ledelse	966	831
Honorar administrasjon øvrig	0	0
Honorar lovpålagt revisjon inkl. mva	81	151
Honorar revisor andre tjenester utenfor revisjon inkl. mva	20	20
Styrehonorar, inkl AGA	136	114
Kontingent, inkl. finanstillingsavgift	46	31
Andre administrative kostnader	25	19
Sum administrasjonskostnader kollektivportefølje	1 521	1 370

Selskapsportefølje

Honorar og omkostninger verdipapirer	25	18
Andre administrative kostnader	0	0
Sum administrasjonskostnader selskapsportefølje	25	18

NOTE 20 - RESULTATANALYSE OG OVERSKUDDSDDELING

	2015	2014
Risikoresultat før reassuranse	641	1 922
Reassuranse premie	-23	-30
Reassuranse erstatninger	0	0
Reassuranseresultat	-23	-30
Netto risikoresultat etter reassuranse	618	1 892
Endring i erstatningsreserve	0	0
Annet	0	0
Risikoresultat	618	1 891

Renteresultat

Netto finansinntekter		
Herav til kollektivporteføljen	6 934	13 310
(Til)/fra Kursreguleringsfond	-2 362	-4 941
Sum garanterte renter reserve	-3 424	-3 358
Garanterte renter premiefond og pensjonistenes overskuddsfond	-444	-459
Renteresultat	704	4 552

Kostnadsresultat

Resultat administrasjonsreserve	1 721	1 678
Resultat driftskostnader inkl forvaltningskostnader	-1 521	-1 370
Administrasjonsresultat	200	309

Samlet resultat

Samlet resultat	1 523	6 752
Premie for rentegaranti	1 066	1 733
Fortjenestemargin for forsikringsrisiko	64	63
Fra/til tilleggsavsetninger	-704	-467
Netto resultat	1 949	8 081

Disponering av tekniske resultater

til premiefond	-135	-2 880
til pensjonistenes overskuddsfond (POF)	-174	-2 151

Resultat teknisk regnskap etter disponeringer over resultat

Resultat teknisk regnskap etter disponeringer over resultat	1 640	3 050
Teknisk resultat fra regnskap	1 640	3 050
Ikke-teknisk resultat	667	1 144
Resultat før skatt	2 307	4 195
Skattekostnad	0	0
Resultat før andre resultatkomponenter	2 307	4 195
Totalt resultat	2 307	4 195
Disponert til/fra risikoutjevningssfond	-309	-946
Disponert til/fra egenkapital	-1 997	-2 749
Disponert til/fra egenkapital - utbytte	0	-500

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Noter 2015

(Beløp i hele tusen)

NOTE 21 - SKATT

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

	2015	2014
Resultat før skattekostnad	2 307	4 195
+/- Permanente forskjeller	-826	-178
+/- Endring i midlertidige forskjeller	-2 467	-6 449
= Grunnlag for årets skattekostnad	-986	-2 432

	2015	2014
Forskjeller som inngår i grunnlag utsatt skatt/skattefordel	262	-2 492
Fremførbart underskudd	-22 819	-21 814
= Grunnlag for årets utsatt skatt	0	0

Pensjonskassen bokfører ikke utsatt skattefordel da de ikke kan sannsynliggjøre bruken av denne.

	2015	2014
Grunnlag formueskatt	-2 768	-585

	2015	2014
Årets avsatte betalbare skatt	0	0
Endring utsatt skatt	0	0
Korreksjon tidligere år	0	0
Årets skattekostnad	0	0

NOTE 22 - TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTNER

Pensjonskassen har mottatt innbetaling til premiefond/premie fra sine medlemselskap i 2015 på TNOK 6 153.

NOTE 23 - ANSATTE, YTELSER OG LÅN TIL LEDENDE PERSONER

Pensjonskassen hadde ingen ansatte i 2015.

Honorar til styremedlemmer for 2015 utgjorde TNOK 120.

Kjell Baug	Styrets leder	TNOK 29
Unn Teslo	Styremedlem	TNOK 22
Dag Engen	Styremedlem	TNOK 22
Anne Lise Vidnes	Styremedlem	TNOK 22
Helge Anton Hagesteen Vik	Styremedlem	TNOK 22
Johan Fredrik Norstrøm	Varamedlem	TNOK 1
Knut Olberg	Varamedlem	TNOK 1

Administrasjonshonorar til Gabler AS inkluderer arbeid utført av daglig leder i pensjonskassen. Daglig leder er ansatt i Gabler og mottar ikke godtgjørelse direkte fra pensjonskassen.

Ingen medlemmer i styret eller andre har avtale om bonus, lån, overskuddsdeling, opsjoner eller andre fordeler fra pensjonskassen, ut over styrehonorar og ytelser fra tjenestepensjonsordningen som pensjonskassen administrerer.

Til styret i Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse, som viser et totalresultat kr 2 307 tusen. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse per 31. desember 2015, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

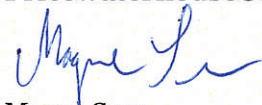
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 14. mars 2016

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Magne Sem'.

Magne Sem

Statsautorisert revisor